

Recensie

Jason Harding (ed.), *Ford Madox Ford, Modernist Magazines and Editing. International Ford Madox Ford Studies, Volume 9*. Amsterdam en New York: Rodopi, 2010. 284 pp. ISBN: 978-90-420-3055-8. € 57,-

De veelzijdige Britse schrijver Ford Madox Ford (1873-1939) creëerde een omvangrijk oeuvre aan poëzie, essays, memoires, propagandaboeken en fictie. Hieronder bevindt zich tenminste één klassieker: de modernistische roman *The Good Soldier* (1915), die in 2009 door *The Guardian* verkozen werd als één van de duizend boeken die iedereen gelezen moet hebben. Even interessant zijn Fords activiteiten als oprichter van en drijvende kracht achter twee toonaangevende tijdschriften: *The English Review* (1908-1937) en *transatlantic review* (1924). Ford werd geroemd om het respect dat hij had voor schrijvers en de energie die hij stak in het koesteren van artistiek talent. Vanaf het eerste nummer wist hij grote namen als Thomas Hardy, Joseph Conrad en Henry James aan *The English Review* te binden. De sleutelpositie die Ford innam in het literaire veld aan het begin van de twintigste eeuw verklaart wellicht de hausse aan onderzoek dat op dit moment in

Europa en de Verenigde Staten naar Ford wordt gedaan. Hij is een dankbaar studieobject vanwege zijn politieke bemoeienissen, literaire contacten en de netwerken waartoe hij behoorde. Bovendien opereerde hij in een tijd waarin er met name in Engeland grote verschuivingen plaats hadden in de infrastructuur van het literaire leven, onder andere door de opkomst van kleine uitgeverijen en literair agenten. Fords activiteiten als tijdschriftredacteur geven inzicht in de rol die periodieken kunnen spelen in het publieke domein.

In samenwerking met de Ford Madox Ford Society publiceert uitgeverij Rodopi sinds 2002 de reeks International Ford Madox Ford Studies, waarvan *Ford Madox Ford, Modernist Magazines and Editing* het negende deel is. De thema's van de voorgaande delen geven aan hoe divers het onderzoek naar Ford is: ze belichten Fords relatie met de stad, het modernisme, de Engelse identiteit, zijn kijk op visuele cultuur en zijn literaire contacten en netwerken. De redactie van *Ford Madox Ford, Modernist Magazines and Editing* is in handen van Jason Harding, die onder tijdschriftonderzoekers wellicht bekend zal zijn vanwege zijn studie over *The Criterion*. De bundel is omvang-

rijk en bestaat uit zeventien toegankelijk geschreven hoofdstukken van gerenommeerde onderzoekers als Philip Horne, Peter Robinson, George Hyde en Martin Stannard en nieuwkomers zoals de promovendi Elizabeth O'Connor en Seamus O'Malley. Deze selectie van contribuanten leidt tot een grote variëteit aan perspectieven. Te groot wellicht, want hoewel de titel van het deel suggereert dat de essays gaan over Fords activiteiten als tijdschriftredacteur, komt er een keur aan onderwerpen voorbij die net zo goed zouden passen in één van de voorgaande delen uit de reeks. Dit geldt bijvoorbeeld voor Peter Robinsons bijdrage over modernistische aspecten van Fords poëzie en de hoofdstukken over de contacten die Ford onderhield met Henry James, Joseph Conrad, Jean Rhys, H.D. Wells, Wyndham Lewis en Basil Bunting. De rol die *The English Review* en *transatlantic review* hierin speelden als culturele bemiddelaars blijft jammer genoeg onderbelicht. Het begrip 'editing' wordt ook nogal ruim geïnterpreteerd: hoofdstukken van Isabelle Brasme en Ashley Chantylor gaan over de wijze waarop Ford zijn eigen fictie redigeerde en de obstakels die het redigeren van Fords poëzie oplevert. Deze bijdragen zeggen weinig over Fords functioneren als redacteur.

Toch valt er voor lezers die geïnteresseerd zijn in tijdschriften en tijdschriftcultuur genoeg te halen. De bijdrage van George Hyde laat aan de hand van de relatie tussen Ford en D.H. Lawrence zien hoe tijdschriftredacteurs literaire ontdekkingen kunnen lanceren, en hoe die invloed ook weer vervliegt als de auteur eenmaal een positie heeft verworven in het literaire veld. Helaas is

het essay niet alleen erg kort, maar heeft Hyde weinig aandacht voor de rol die *The English Review* als medium speelde in het succes van Lawrence.

Van de zeventien essays zijn er vier die Fords redacteurschap van *The English Review* en *transatlantic review* centraal stellen. Het hoofdstuk van Stephen Rogers vormt een uitstekende introductie voor iedereen die meer wil weten over *transatlantic review* (1924). Rogers belicht onder andere de commerciële druk die Ford voelde en duidt de Europese identiteit van het tijdschrift. Andrzej Gasiorek, redacteur van het elektronische tijdschrift *Modernist Cultures*, presenteert een boeiende analyse van Fords internationale ambities als redacteur van *transatlantic review*. Hij toont aan hoe het tijdschrift bijdroeg aan de culturele reconstructie van Europa na de Eerste Wereldoorlog. Elena Lambertini's hoofdstuk laat zien hoe *transatlantic review*, 'the bringer of America to Europe', getuigde van de opkomende Amerikanisering in Europa rond 1924. Het hoofdstuk richt zich op de sleutelrol die Ernest Hemingway speelde als Fords assistent-redacteur. Nora Tomlinson analyseert de financiële situatie van *The English Review* aan hand van informatie over sponsors, salarissen, productiekosten en verkoopcijfers – een ingewikkelde klus, gezien het feit dat een groot deel van het materiaal tijdens de oorlog en door brandschade verloren is gegaan. Aan hand van het materiaal dat er nog is en correspondentie van contribuanten, literair agent J.B. Pinker en Fords minnares Violet Hunt krijgt de lezer toch een aardig beeld van hoe het tijdschrift in financieel opzicht functioneerde. Tomlinsons conclusie – dat Ford de controle

over *The English Review* verloor doordat hij zijn zaken slecht beheerde en teveel mensen tegen zich in het harnas joeg – komt niet als een verrassing voor Fordkenners. Het kijkje achter de schermen toont echter aan hoe bepalend de persoonlijkheid van een redacteur is voor het slagen of falen van een tijdschrift.

De hoofdstukken waarin *The English Review* en *transatlantic review* centraal staan tonen aan hoe interessant de figuur Ford Madox Ford is voor tijdschriftonderzoekers. Het is dan ook jammer dat in een relatief groot deel van de bundel de tijdschriften slechts zijdelings aan bod komen. Hoewel Hardings streven naar diversiteit te prijzen valt, leidt het uiteindelijk vooral tot versnippering.

Ook jammer: *general editor* Max Saunders opent dit deel en alle voorafgaande delen uit de reeks met de zin ‘Ford Madox Ford has often been a subject of controversy as a candidate for literary canonization’, zonder die controversiële reputatie in context te plaatsen. Zouden we niet meer moeten weten over Fords plaats in de canon en zijn beperkingen als schrijver en redacteur om zijn positie in het literaire veld te duiden? Wellicht is dat een goed onderwerp voor een volgend deel.

•> USHA WILBERS *doceert Engelse Taal en Cultuur aan de Radboud Universiteit en is mede-oprichter van ESPRit (European Society for Periodical Research).*